

วัยเรียนวัยรุ่น เขตสุขภาพที่ 8

1. เด็กวัยเรียนโภชนาการดี สูงดี สมส่วน

2. ลดการตั้งครรภ์ในแม่วัยรุ่นและป้องกันการตั้งครรภ์ซ้ำ

3. ลดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น

กลไกการขับเคลื่อน

ศอ.8/สคร.8/ศูนย์
สุขภาพจิตที่ 8

สำนักงานสาธารณสุข
จังหวัด

สพป.สพม.รร.

อปท.

ภาคีเครือข่ายชุมชน ผู้ปกครอง

ประเด็นการนำเสนอ

❖ สถานการณ์วัยเรียนวัยรุ่น

❖ House Model

❖ แผนพัฒนาระบบบริการสุขภาพ
สาขาวัยเรียนวัยรุ่น

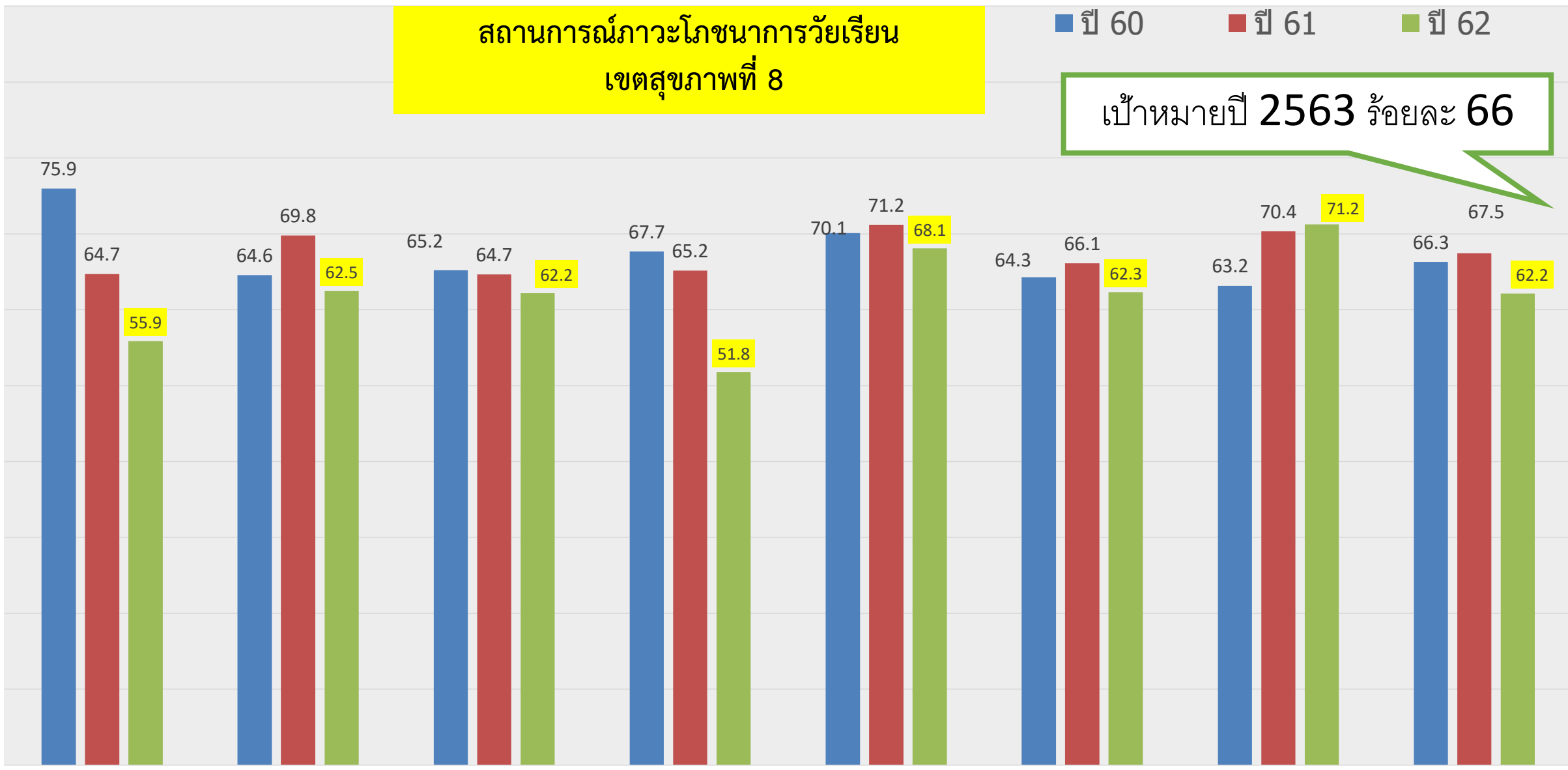
ร้อยละ

100
90
80
70
60
50
40
30
20
10
0

สถานการณ์ภาวะโภชนาการวัยเรียน
เขตสุขภาพที่ 8

■ ปี 60 ■ ปี 61 ■ ปี 62

เป้าหมายปี 2563 ร้อยละ 66

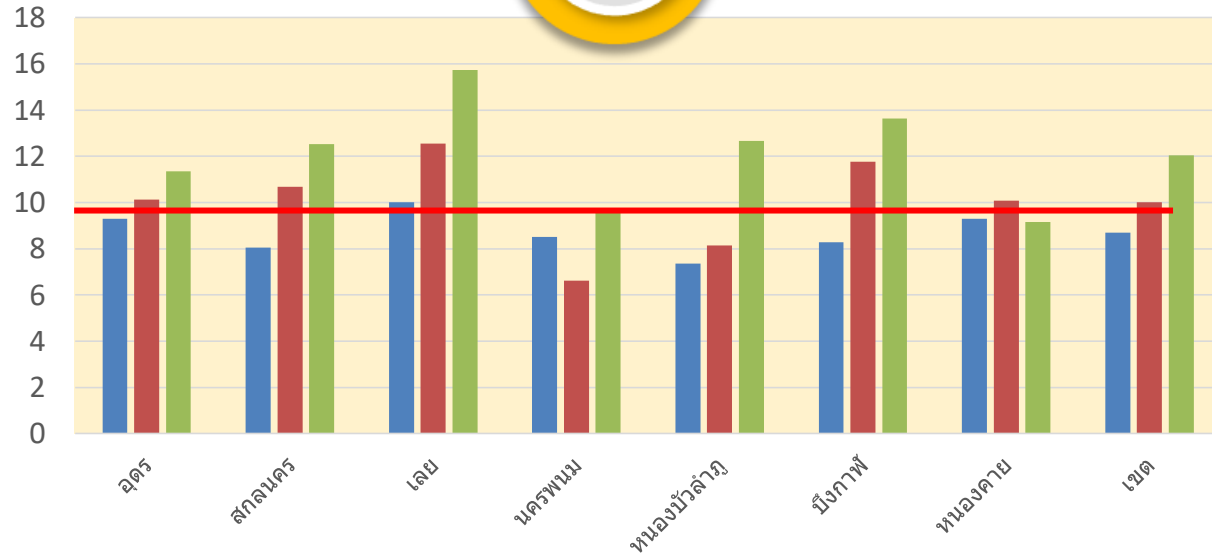
บึงกาฬ   หนองบัวลำภู   อุดรธานี   เลย   หนองคาย   สกลนคร   นครพนม   เขต 8

ร้อยละ

ภาวะอ้วน

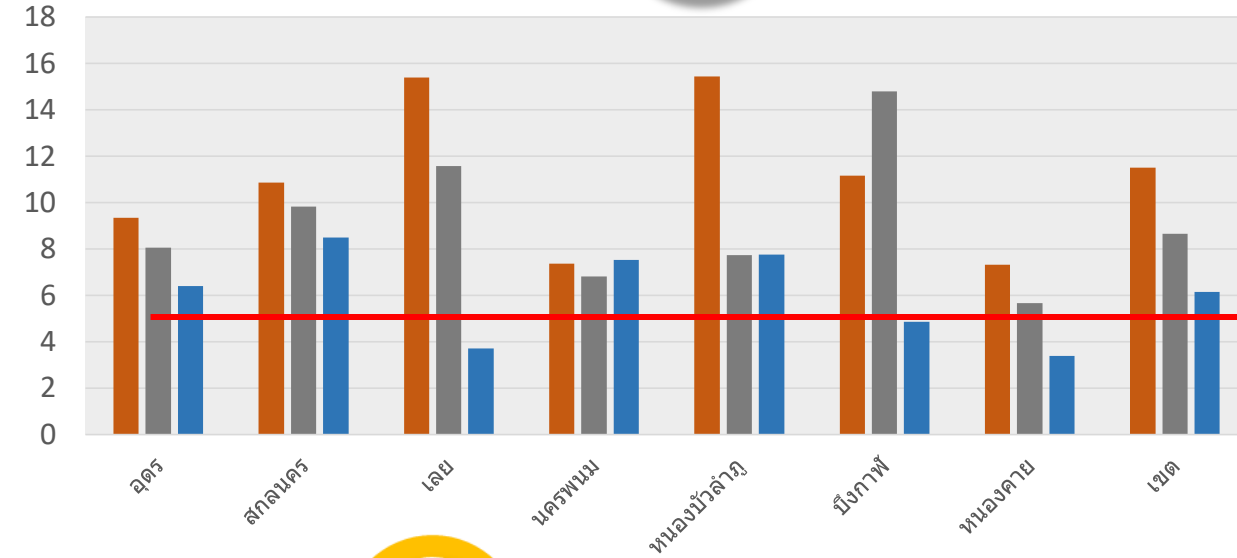
■ 2560 ■ 2561 ■ 2562

ภาวะเตี้ย

■ 2560 ■ 2561 ■ 2562

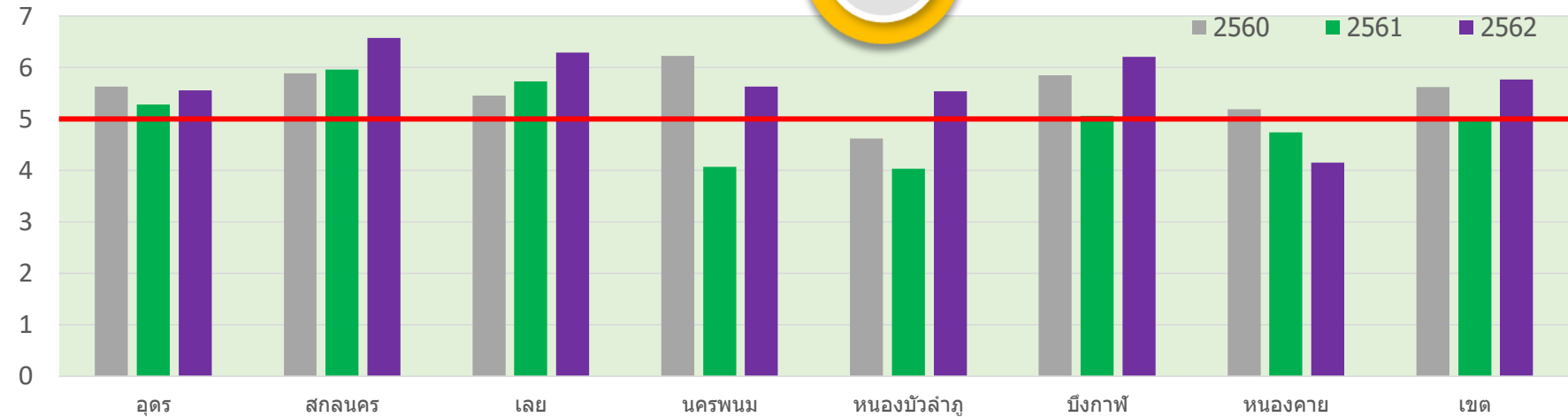
ข้อค้นพบ

- 1.พบ 6 จังหวัด สูงดี สมส่วน แนวโน้มลดลง
- 2.ภาวะ อ้วน เตี้ย เพิ่มขึ้น

ภาวะผอม

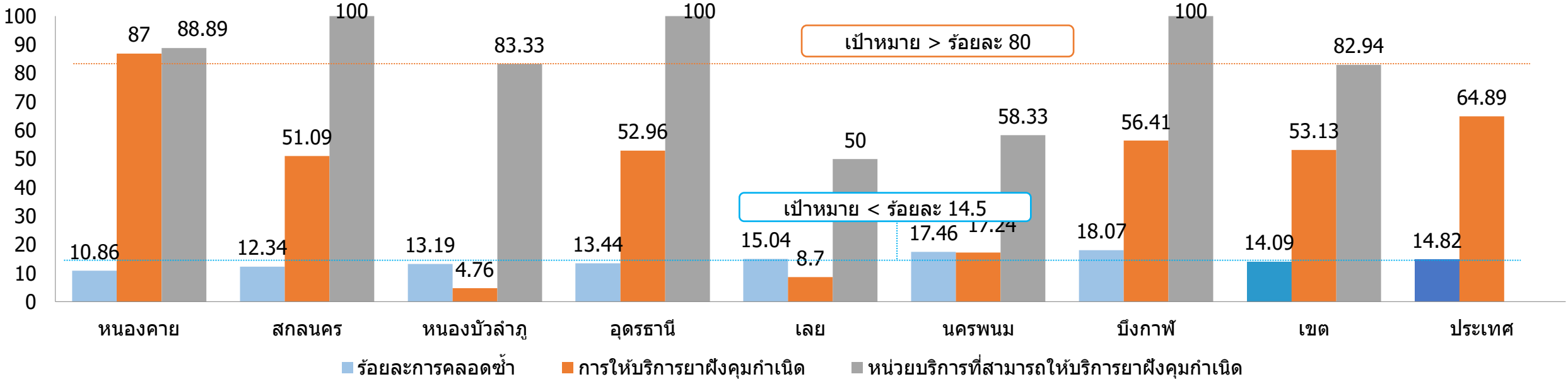
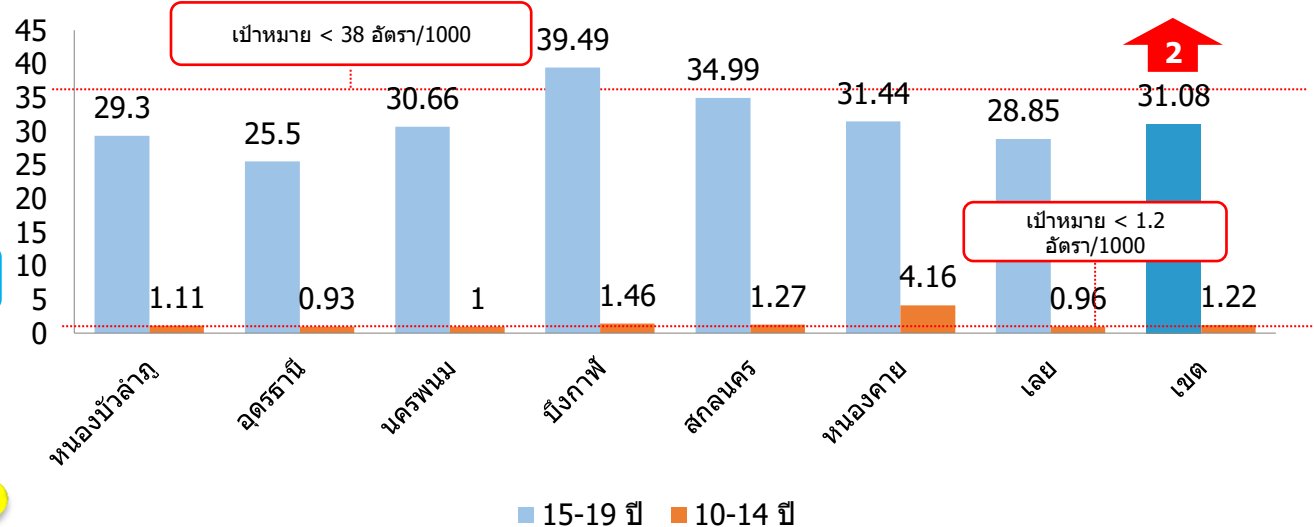
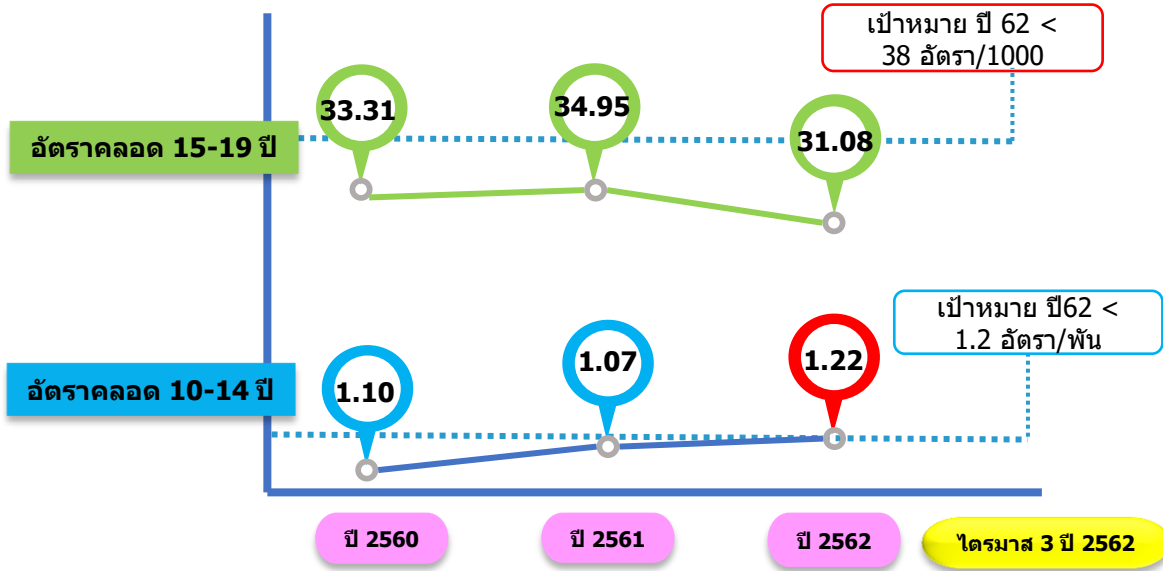
■ 2560 ■ 2561 ■ 2562

กรมอนามัย
ศูนย์อนามัยที่ ๑ อุบลราชธานี

อัตราการดวัยรุ่นและเยาวชน เขตสุขภาพที่ 8 ปีงบประมาณ 2562

สถานการณ์สุขภาพกลุ่มวัยรุ่น เขตสุขภาพที่ 8

แม่วัยรุ่น เป็นนักเรียน/นักศึกษา เพิ่มขึ้น 15%

49.7%

หลังตั้งครรภ์ ลาออกจากการศึกษา ร้อยละ 18.4

หลังตั้งครรภ์ เรียนในสถานศึกษาเดิม ร้อยละ 38.8

หลังตั้งครรภ์ เรียนนอกระบบการศึกษา ร้อยละ 22.4

64.3%

วัยรุ่นไม่ตั้งใจที่จะตั้งครรภ์ เพิ่มขึ้น 17.3%

มีเพศสัมพันธ์โดยไม่ตั้งใจ ร้อยละ 62.7

เพราะไม่รู้วิธีคุมกำเนิด ร้อยละ 7.2

มีเพศสัมพันธ์ในขณะที่มึนเมา ร้อยละ 33.7

88.9%

หลังคลอดคุมกำเนิด

เหตุผลที่ไม่คุมกำเนิด

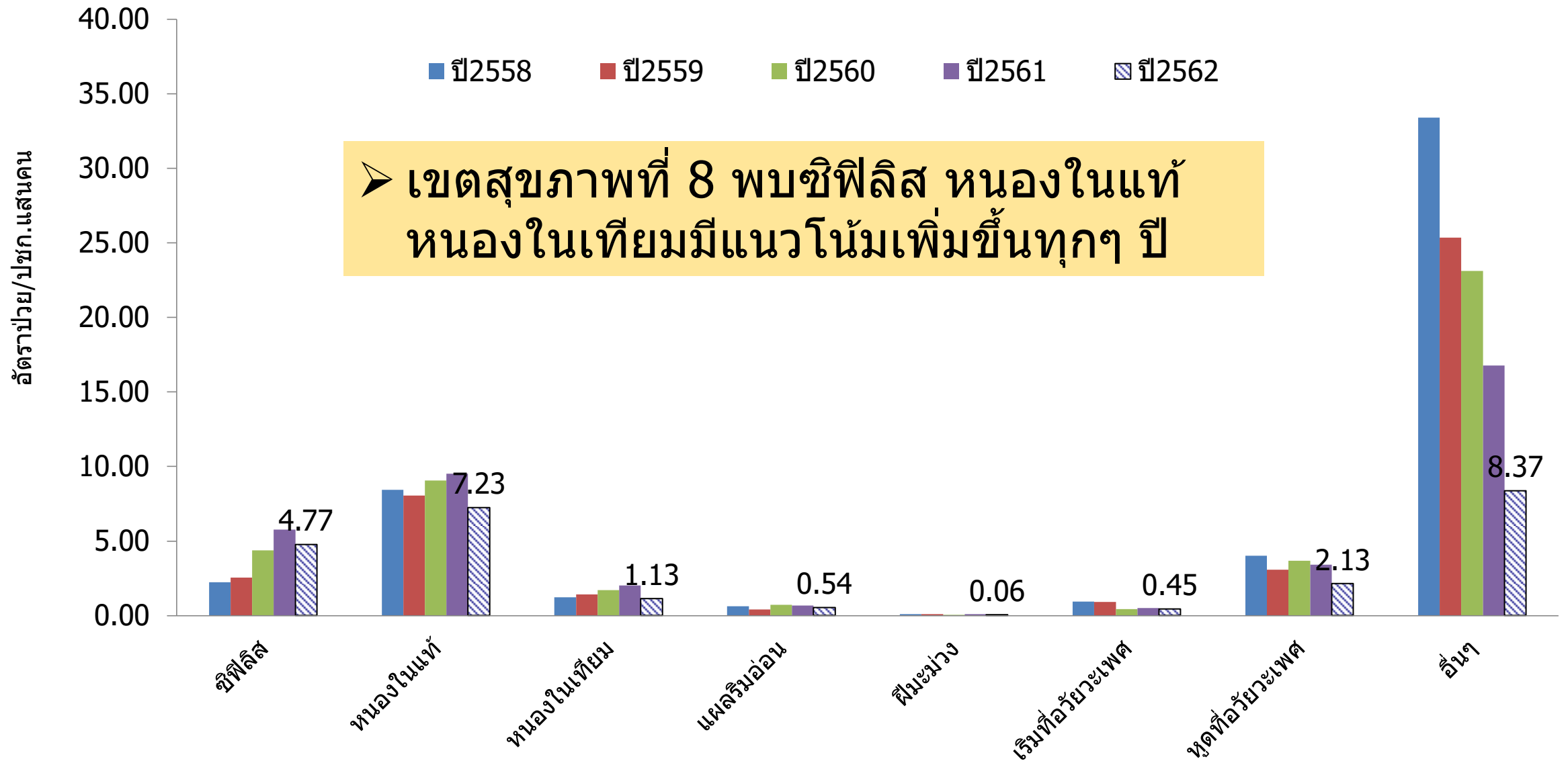
แยกทางกับสามี/แฟนชาย ร้อยละ 29.4

ต้องการมีบุตรอีก ร้อยละ 5.9

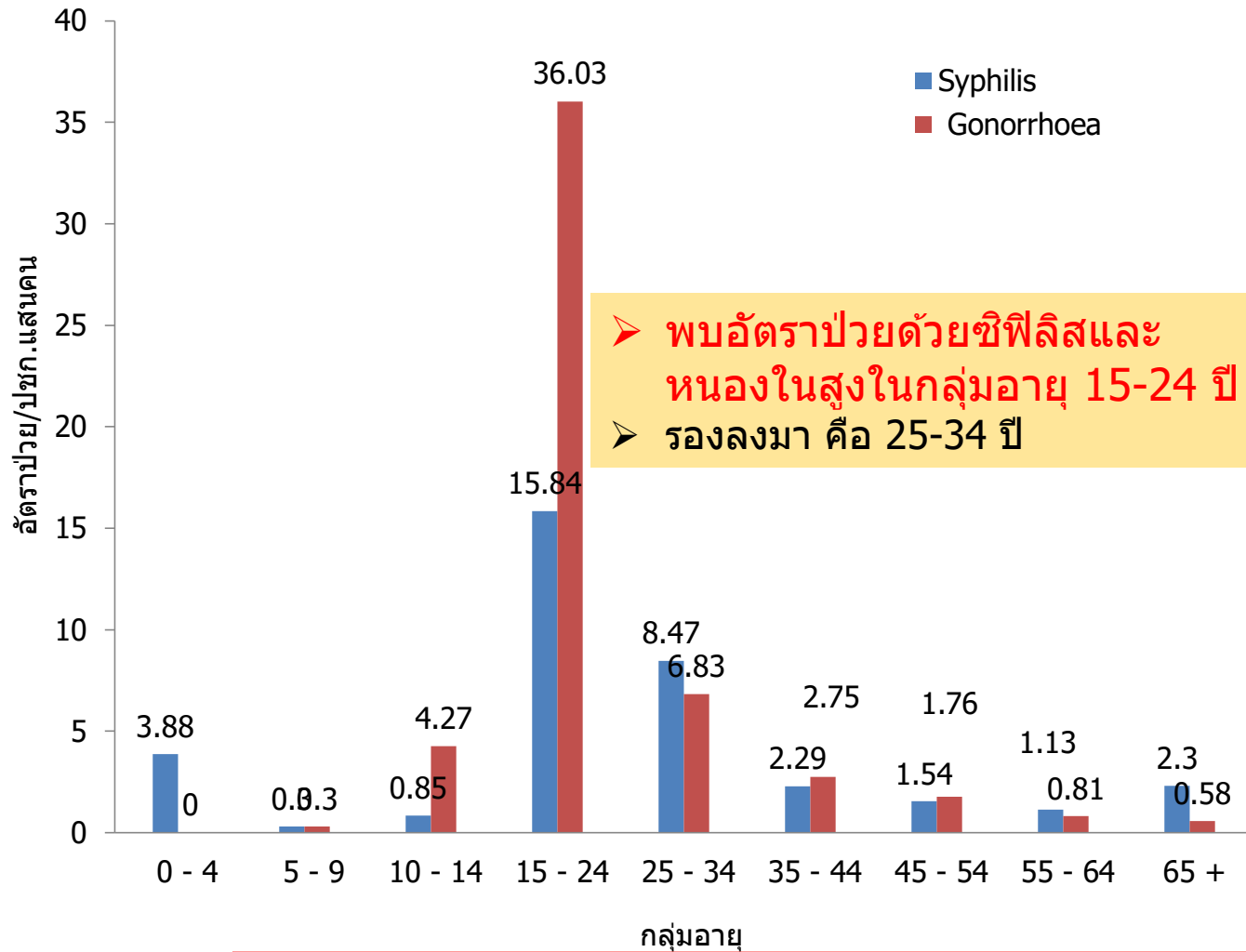
กังวลเรื่องผลข้างเคียงของวิธีคุมกำเนิด ร้อยละ 5.9

สามี/แฟนชายไม่ให้คุมกำเนิด ร้อยละ 5.9

อัตราป่วยด้วยโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ แยกรายโรค เขตสุขภาพที่ 8 ปี 2558 – 2562 (มี.ค.)

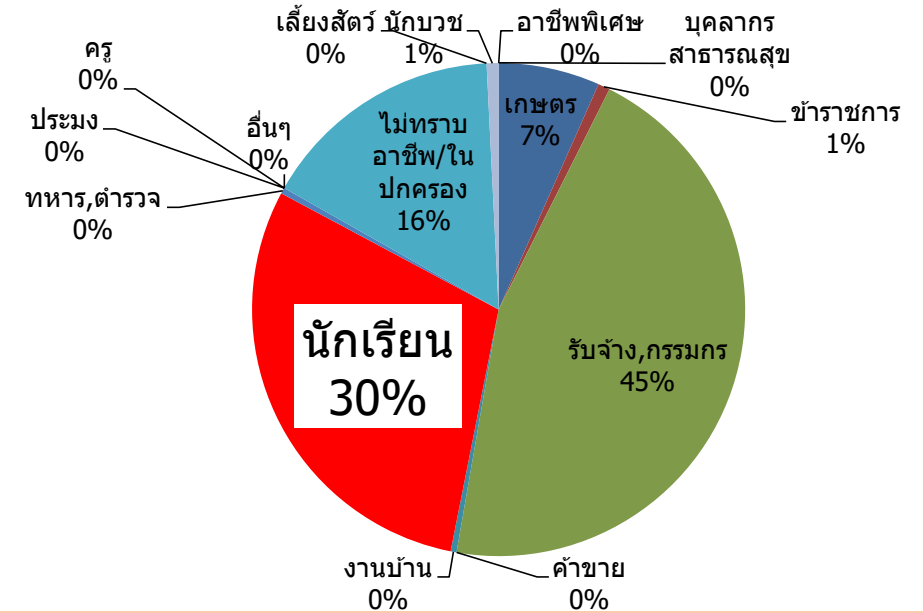
อัตราป่วยด้วยโรคซิฟิลิส และโรคหนองใน เขตสุขภาพที่ 8 แยกตามกลุ่มอายุปี 2562

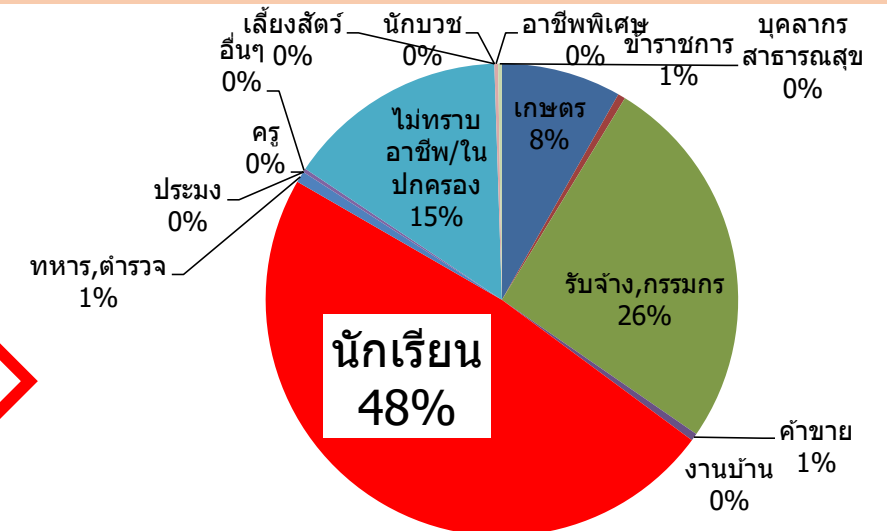
- พบอัตราป่วยด้วยซิฟิลิสและหนองในสูงในกลุ่มอายุ 15-24 ปี
- รองลงมา คือ 25-34 ปี

ตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์แต่พบปัญหามากในวัยเรียน-วัยรุ่น

สัดส่วนผู้ป่วยโรคซิฟิลิส เขตสุขภาพที่ 8 แยกตามอาชีพ ปี 2562

สัดส่วนผู้ป่วยโรคหนองใน เขตสุขภาพที่ 8 แยกตามอาชีพ ปี 2562

GAPในการดำเนินงานวัยเรียนวัยรุ่น

ภาวะโภชนาการ

- ❖ ความครอบคลุมการบันทึกข้อมูลภาวะโภชนาการ
- ❖ แผนงาน/การสั่งการ/การสนับสนุนงบประมาณ การดำเนินการแก้ปัญหา อ้วน เตี้ย ผอม

การตั้งครรภ์ในแม่วัยรุ่น

- ❖ ข้อมูลการติดตามมารดาวัยรุ่นหลังคลอดเพื่อการคุมกำเนิด
- ❖ สถานบริการที่พึงยาคุมกำเนิดยังน้อย

โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น

- ❖ การเข้าถึงการรักษาโรคซิฟิลิส-หนองในของวัยรุ่น
- ❖ การค้นหาวัยรุ่นกลุ่มเสี่ยง การสนับสนุนถุงยางอนามัยในสถานศึกษา

GAP การดำเนินงานตาม 6 building block ปี 2562

วัยเรียน วัยรุ่น	ระบบบริการ	คน	เทคโนโลยี	งบประมาณ	ธรรมาภิบาล	ข้อมูล
-ภาวะโภชนาการ -การตั้งครรภ์ในแม่ วัยรุ่น -โรคติดต่อทาง เพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น	-การแก้ปัญหาเด็กวัยเรียนที่มีภาวะทุพโภชนาการ -YFHS ที่มีคุณภาพในสถานบริการ -การติดตามมารดาวัยรุ่นหลังคลอดเพื่อการคุมกำเนิดยังทำได้น้อย - Node ในการฝังยาคุมกำเนิดมีน้อย - HL ของวัยรุ่นเรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ -การเข้าถึงการรักษาของผู้ป่วย	- ผู้ผ่านการอบรมยาฝังคุมกำเนิดน้อย -	- การติดตามเด็กวัยเรียนที่มีภาวะทุพโภชนาการเข้าสู่ระบบบริการ - ระบบการติดตามการคุมกำเนิดในมารดาวัยรุ่นหลังคลอด -การติดตามการรักษาวัยรุ่นที่เป็นโรคซิฟิลิสหนองใน	งบประมาณแก้ปัญหาทุพโภชนาการของพื้นที่ การสนับสนุนงบประมาณในการอบรมบุคลากรในการฝังยาคุมกำเนิด	ความต่อเนื่องคณะกรรมการ วัยเรียน วัยรุ่นเขต/จังหวัด ในการกำกับติดตามการดำเนินงาน	ไม่มีระบบการติดตามข้อมูลอย่างต่อเนื่อง

6 building block ปี 2563

วัยเรียน วัยรุ่น	ระบบบริการ	คน	เทคโนโลยี	งบประมาณ	ธรรมาภิบาล	ข้อมูล
-ภาวะโภชนาการ -การตั้งครรภ์ในแม่ วัยรุ่น -โรคติดต่อทาง เพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น	-เพิ่มการจัดบริการ คลินิก DPAC สำหรับ เด็กวัยเรียน -พัฒนาศักยภาพ บุคลากรในการฝึงบ คุมกำเนิด และเพิ่ม Node ในการ ฝึงบคุมกำเนิด -พัฒนาคุณภาพ YFHS -ค้นหาวัยรุ่นกลุ่มเสี่ยง โรคติดต่อทาง เพศสัมพันธ์และผู้ป่วย โรคติดต่อทาง เพศสัมพันธ์ให้เข้าถึง การรักษา	- พัฒนาศักยภาพ บุคลากรในการฝึงบ คุมกำเนิด -	- มีระบบการติดตาม การคุมกำเนิดในมารดา วัยรุ่นหลังคลอด -มีระบบการติดตามการ รักษาวัยรุ่นที่เป็นโรค ซิฟิลิส หนองใน	งบประมาณแก้ปัญหา ด้านโภชนาการบูรณา การกับอปท.	การนิเทศน์ติดตามงาน โดยคณะกรรมการ วัย เรียน วัยรุ่นเขต/จังหวัด	-มีการกำกับติดตามการ นำเข้าข้อมูลภาวะ โภชนาการในระบบ HDC -มีระบบ การ Consult ส่งต่อ มารดาวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ ไม่พร้อม

เด็กวัยเรียนวัยรุ่นเขตสุขภาพที่ 8 ปีงบประมาณ 2563

เป้าหมาย /ตัวชี้วัดเขต	1) ร้อยละ 66 ของเด็กอายุ 6-14 ปี สูงดีสมส่วน 2) อัตราการคลอดมีชีพในหญิง อายุ 10 -14 ปี (ไม่เกิน1.1ต่อ1,000คน) 3) อัตราการคลอดมีชีพในหญิงอายุ 15- 19 ปี (ไม่เกิน34ต่อ1,000คน) 4) ร้อยละการตั้งครรภ์ซ้ำในหญิงอายุน้อยกว่า 20 ปี (ไม่เกินร้อยละ14) 5) อัตราป่วยโรคหนองใน ในกลุ่มอายุ 15-24 ปี 32 ต่อประชากรแสนราย 6) อัตราป่วยซิฟิลิส ในกลุ่มอายุ 15-24 ปี 14 ต่อประชากรแสนราย				
กลุ่มเป้าหมาย	o เด็กวัยเรียนวัยรุ่น ในระบบ & นอกระบบ สถานศึกษา				
กลยุทธ์	ขับเคลื่อนเชิงนโยบายเพื่อพัฒนา สุขภาพเด็กวัยเรียนวัยรุ่น	พัฒนาระบบบริการ		พัฒนาระบบการกำกับ/ติดตาม	
มาตรการ	ขับเคลื่อนการดำเนินงาน 1)การแก้ปัญหาภาวะทุพโภชนาการในเด็กวัยเรียน 2)ขับเคลื่อน พ.ร.บ. ป้องกัน และแก้ไขปัญหการ ตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 3)ขับเคลื่อนการแก้ปัญหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ใน วัยรุ่น	1)พัฒนาศักยภาพบุคลากรในการฝังยาคุมกำเนิด และเพิ่ม Node ในการฝังยาคุมกำเนิด 2)ค้นหาวัยรุ่นกลุ่มเสี่ยงโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และ ผู้ป่วยโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ให้เข้าถึงการรักษา 3)เพิ่มการจัดบริการ คลินิก DPAC สำหรับเด็กวัยเรียน		-การติดตามการคุมกำเนิดในมารดาวัยรุ่นหลังคลอด -การติดตามการรักษาวัยรุ่นที่เป็นโรคซิฟิลิส หนอง ใน - การติดตามเด็กวัยเรียนที่มีภาวะทุพโภชนาการเข้า สู่ระบบบริการ	
ระดับความ สำเร็จ	ไตรมาส 1 (3 เดือน)	ไตรมาส 2 (6 เดือน)	ไตรมาส 3 (9 เดือน)	ไตรมาส 4 (12 เดือน)	
	มีนโยบายขับเคลื่อนการส่งเสริมสุขภาพเด็กวัย เรียนวัยรุ่น - การแก้ปัญหาภาวะทุพโภชนาการในเด็กวัย เรียน - ขับเคลื่อน พ.ร.บ. ป้องกัน และแก้ไขปัญหา การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 - ขับเคลื่อนการแก้ปัญหาโรคติดต่อทาง เพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น	การดำเนินงาน - ค้นหาเด็กวัยเรียนที่มีภาวะทุพโภชนาการ - ค้นหาวัยรุ่นกลุ่มเสี่ยงตั้งครรภ์ไม่พร้อมและการ ติดตามการฝังยาคุมกำเนิดในมารดาวัยรุ่นหลัง คลอด - ค้นหาวัยเรียน-วัยรุ่น กลุ่มเสี่ยงโรคติดต่อทาง เพศสัมพันธ์และการเข้าถึงการรักษาของผู้ป่วย เป็นโรค	-กำกับติดตามการแก้ปัญหาภาวะ โภชนาการในระดับอำเภอ -มี Node บริการฝังยาคุมกำเนิดในทุก อำเภอ - มีฐานข้อมูลมารดาวัยรุ่นหลัง คลอดได้รับการติดตามการ คุมกำเนิด - วัยรุ่นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ได้รับการรักษาร	1)ร้อยละ 66 ของเด็กอายุ 6-14 ปี สูงดีสมส่วน 2) อัตราการคลอดมีชีพในหญิง อายุ 10 -14 ปี (ไม่เกิน1.1 ต่อ1,000คน) 3) อัตราการคลอดมีชีพในหญิงอายุ 15- 19 ปี (ไม่เกิน34 ต่อ1,000คน) 4)ร้อยละการตั้งครรภ์ซ้ำในหญิงอายุน้อยกว่า 20 ปี (ไม่เกิน ร้อยละ14) 5)อัตราป่วยโรคหนองใน ในกลุ่มอายุ 15-24 ปี 35 ต่อ ประชากรแสนราย 6) อัตราป่วยซิฟิลิส ในกลุ่มอายุ 15-24 ปี 14.14 ต่อ ประชากรแสนราย	

แผนพัฒนาระบบบริการสุขภาพ สาขาวัยเรียนวัยรุ่น เขตสุขภาพที่ 8

ค้นหากลุ่มเสี่ยง วัยเรียน วัยรุ่น

❖ โภชนาการ

- เด็กวัยเรียน ที่มีภาวะทุพ

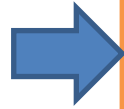
โภชนาการ

❖ การตั้งครรภ์ไม่พร้อม

- เด็กวัยเรียน-วัยรุ่นกลุ่มเสี่ยงตั้งครรภ์/การคุมกำเนิดกึ่งถาวรในแม่วัยเรียน-วัยรุ่นหลังคลอด

❖ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น

- ค้นหาวัยรุ่นกลุ่มเสี่ยง โรคซิฟิลิสกับหนองใน

ขับเคลื่อนเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาสุขภาพเด็กวัยเรียนวัยรุ่น

- 1)การแก้ปัญหาภาวะทุพโภชนาการในเด็กวัยเรียน
- 2)ขับเคลื่อน พ.ร.บ. ป้องกัน และแก้ไขปัญหการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559
- 3)ขับเคลื่อนการแก้ปัญหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น

พัฒนาคุณภาพบริการ

- DPAC สำหรับเด็กวัยเรียน
- เพิ่มคุณภาพYFHS ในสถานบริการ
- พัฒนาศักยภาพบุคลากรในการฝังยาคุมกำเนิดและเพิ่ม Node ในการฝังยาคุมกำเนิด
- ค้นหาวัยรุ่นกลุ่มเสี่ยงโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และผู้ป่วยโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ให้เข้าถึงการรักษา

พัฒนาระบบการกำกับ/ติดตาม

- การติดตามการคุมกำเนิดในมารดาวัยรุ่นหลังคลอด
- การติดตามการรักษาวัยรุ่นที่เป็นโรคซิฟิลิส หนองใน
- การติดตามเด็กวัยเรียนที่มีภาวะทุพโภชนาการเข้าสู่ระบบบริการ

เป้าหมาย

- เด็กวัยเรียน ที่มีภาวะอ้วน เตี้ย ลดลง
- เด็กวัยเรียน-วัยรุ่นตั้งครรภ์ไม่พร้อมลดลง
- เด็กวัยเรียน-วัยรุ่นได้รับการฝังยาคุมกำเนิดหลังคลอดเพิ่มขึ้น
- เด็กวัยเรียน-วัยรุ่น เป็นโรคซิฟิลิสและหนองในลดลงและเข้าถึงการรักษามากขึ้น

เป้าหมายการส่งเสริมสุขภาพวัยเรียนวัยรุ่น

ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย	ค่าเป้าหมายปี (เขต)		
	2563	2564	2565
1 .ร้อยละของเด็กวัยเรียนอายุ 6-14 ปี สูงดีสมส่วน	66	68	68
2) อัตราการคลอดมีชีพในหญิง อายุ 10 -14 ปี (ไม่เกิน1.1ต่อ1,000คน)	1.1	1.0	0.9
3) อัตราการคลอดมีชีพในหญิงอายุ 15- 19 ปี (ไม่เกิน34ต่อ1,000คน)	34	33.5	33
4)ร้อยละการตั้งครรภ์ซ้ำในหญิงอายุน้อยกว่า 20 ปี (ไม่เกินร้อยละ14)	14	13.5	13
5)อัตราป่วยโรคหนองใน ในกลุ่มอายุ 15-24 ปี 35 ต่อประชากรแสนราย	32	31.5	31
6) อัตราป่วยซิฟิลิส ในกลุ่มอายุ 15-24 ปี 14.14 ต่อประชากรแสนราย	14.14	14	13.8

THANK YOU

